

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0105-52
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Уманський національний університет садівництва
ID ОП у ЄДЕБО	30695
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Публічне управління та адміністрування, другий рівень вищої освіти (магістр), 28 «Публічне управління та адміністрування», 281 «Публічне управління та адміністрування»
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	
Посилання на звіт експертної групи	

Пропозицію розглянуто та схвалено на засіданні галузевої експертної ради:

Назва ГЕР	28 «Публічне управління та адміністрування»
Дата засідання	08.01.2020
№ протоколу	12
Доповідач	Мороз Володимир Михайлович

1. Призначення висновку

Цей експертний висновок складений галузевою експертною радою (ГЕР) Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Розгляд акредитаційної справи ГЕР є однієї із стадій процедури акредитації, що проводиться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/33851.

Експертний висновок ГЕР складається на основі звіту експертної групи, що проводила акредитаційну експертизу, та зауважень ЗВО до нього. Він розглядається на засіданні ГЕР та схвалюється колегіально. Експертний висновок ГЕР разом з іншими матеріалами у подальшому розглядається на засіданні Національного агентства.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

◇ наявні

◇ виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

◇ відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

◇ встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

◇ відсутні

Обґрунтування:

Під час акредитаційної експертизи у ЗВО експертна група виконала всі пункти попередньо погодженої програми візиту. Немає підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою «Публічне управління та адміністрування» не здійснюється.

3. Підсумки роботи експертної групи та їх оцінка ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає оцінку підсумкам роботи експертної групи у контексті встановлених нею рівнів відповідності Критеріям. Якщо ГЕР вважає, що експертна група неправильно оцінила відповідність певному Критерію, вона має належним чином обґрунтувати це.

Критерій	Рівень відповідності (експертна група)	Стислий підсумок аналізу експертної групи	Рівень відповідності (ГЕР)	Обґрунтування зміни рівня відповідності (якщо він відрізняється від визначеного експертною групою)
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В	Експертна група в цілому виконала сформульовані НАЗЯВО методичні рекомендації, але питання відповідності змісту ОП дескрипторам національної (галузевої) рамки кваліфікації залишилися без уваги	В	
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	В	Експертна група в цілому виконала сформульовані НАЗЯВО методичні рекомендації, але питання наявності записів в індивідуальних планах здобувачів вищої освіти щодо дисциплін за вибором, так само як і питання функціонування курсів і факультативів залишилися по за увагою експертів	Е	Зміст обов'язкових дисциплін не відповідає програмним результатам навчання та опануванню необхідних компетентностей. Понад 50% запланованих програмних результатів навчання не забезпечуються навчальними дисциплінами (наприклад, такі програмні результати навчання, як ПРН 1, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 8, ПРН 9, ПРН 11, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 16, ПРН 17 не забезпечені відповідними навчальними дисциплінами, або мають достатньо умовну кореляцію з ними. У свою чергу, понад 50% визначених освітньою прогною дисциплін на рівні обов'язкових не забезпечують жодного з програмних результатів навчання (серед таких навчальних дисциплін: «Охорона праці в галузі»; «Соціально-економічний розвиток території»; «Інвестиційний

			<p>менеджмент», «Регіональне управління», «Місцеве самоврядування», «Державна служба». Включення навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі» до переліку обов'язкових у межах галузі «Публічне управління та адміністрування» є достатньо дискусійним питанням та потребує на обґрунтування. Отже, програмні результати навчання не можуть бути досягнуті наявними освітніми компонентами. Крім того, серед переліку загальних компетентностей ОП відсутні ті з них, які були б пов'язані з вимогами Національної рамки кваліфікацій щодо умов надання кваліфікації магістра, а саме «проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог». Така особливість ОП як «адміністрування у всіх сферах діяльності» не може бути реалізована на практиці у межах однієї ОП, адже кожна сфера діяльності потребує на окрему освітню компоненту (цілком очевидно, що обсяг у 90 кредитів не дозволяє приділити увагу «всім сферам діяльності»). Деякі з освітніх компонент не корелюються із спеціальністю (наприклад, такі навчальні дисципліна як «Охорона праці в галузі», «Інвестиційний менеджмент», «Управління проектами» мають опосередкований зв'язок з спеціальністю). Запропонована в ОП структурно-логічна схема не дозволяє з'ясувати послідовність вивчення компонент освітньої програми. За своєю структурою ОП відрізняється від структури запропонованого МОН України зразка відповідного різновиду документів. Зі звіту експертів не</p>
--	--	--	---

				зрозуміло як на практиці забезпечується право здобувачів вищої освіти на формування індивідуальної освітньої траєкторії
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В	Експертна група в цілому виконала сформульовані НАЗЯВО методичні рекомендації, але питання визнання Уманським НУС документів про наукові ступені та вчені звання здобуті в іноземних установах залишилися невисвітленими	В	
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В	Експертна група в цілому виконала сформульовані НАЗЯВО методичні рекомендації у повному обсязі але висновки щодо інтернаціоналізації діяльності ЗВО та конкретної кафедри мають занадто загальний (не конкретний) зміст	В	
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В	Експертна група в цілому виконала сформульовані НАЗЯВО методичні рекомендації у повному обсязі але при цьому залишилось не зрозумілим яку саме версію системи Unichек використовують в Уманському НУС (повну або скорочену).	В	
Критерій 6. Людські ресурси	В	Експертна група в цілому виконала сформульовані НАЗЯВО методичні рекомендації у повному обсязі але не зрозуміло у якій саме галузі викладачі ОП мають досвід «професійної управлінської діяльності» (управління в економіці та публічне управління мають свої унікальні компетенції). Із звіту експертів не зрозуміло яким чином було оцінено відповідність викладачів тим навчальним дисциплінам які вони викладають. Не зрозуміло чи перевірили експерти факт закріплення у процедурі конкурсного відбору норми щодо	Е	Експертною групою встановлено, що на випусковій кафедрі немає жодного викладача з відповідним до освітньої програми (галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування») фахом. До реалізації ОП, тим більше на другому рівні вищої освіти, повинні залучатися перш за все ті фахівці, які мають профільний до відповідної спеціальності науковий ступінь. Реалізація ОП без залучення до неї осіб з відповідним до спеціальності наукового ступеню не лише негативно впливає на якість конкретної ОП, а у тому числі й руйнує авторитет галузі науки «Публічне управління та адміністрування» у

		спроможності кандидата забезпечити досягнення цілі ОП. Не зрозуміло, чи було встановлено факт залучення до реалізації ОП роботодавців (представники органів публічного управління). Із звіту експертів не зрозуміло, чи існує практика підвищення кваліфікації (стажування) викладачів в органах публічного управління		науковому середовищі. Професійна, так само як і академічна, компетентність, залучених до викладання навчальних дисциплін науково-педагогічних працівників не є достатньою для реалізації ОП. Звіт експертної групи вказує, що майже 89% НПС має науковий ступінь та вчене звання за спеціальністю економіки та сільського господарства. Звіт експертної групи прямо вказує на наявність високої кваліфікації НПП тільки щодо регіонального сільськогосподарського аспекту публічного управління. Звіт експертів не акцентує увагу на наявності у залучених до реалізації ОП науково-педагогічних працівників «повної вищої освіти відповідного напрямку» як того вимагає Додаток 1 до Положення про порядок проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників Уманського національного університету садівництва. Критерії оцінювання здобувачів вакансії у межах процедури конкурсного добору не є конкретними
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В	Експертна група в цілому виконала сформульовані НАЗЯВО методичні рекомендації у повному обсязі але не зрозуміло яким чином було перевірено дотримання санітарних норм та норм охорони публічного порядку на території ЗВО	В	
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В	Експертна група в цілому виконала сформульовані НАЗЯВО методичні рекомендації у повному обсязі але не зрозуміло чи перевірили експерти факти прийняття до уваги керівництвом ЗВО пропозицій Ради студентського самоврядування щодо підвищення ефективності	В	

		використання процедур забезпечення якості вищої освіти		
Критерій 9. Прозорість та публічність	В	Експертна група в цілому виконала сформульовані НАЗЯВО методичні рекомендації у повному обсязі але наша перевірка сайту Відділу моніторингу якості освіти ЗВО не підтвердила факту публікації проектів ОП (на час перевірки сайту на ньому не було оприлюднено жодного проекту ОП, незалежно від спеціальності)	В	
Критерій 10. Навчання через дослідження				

4. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків GER резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків.

За критерієм 1

1. Рекомендується більш чітко сформулювати цілі ОП. На сайті ЗВО відсутня інформація щодо місії та мети ЗВО (унеможливило оцінку рівня унікальності ЗВО, а також з'ясування рівня зв'язку між наукою та освітою). Зміст стратегії університету не є конкретним та має декларативний характер (відсутня прив'язка заходів до часу їх виконання), що унеможливило встановлення відповідності освітньої програми (ОП) програмним заходам. Сформульована у межах ОП мета не відповідає за змістом меті яка сформульована на сайті кафедри за посиланням «Публічне управління та адміністрування». Така невідповідність може ввести в оману абітурієнтів які обирають відповідну програму. В ОП міститься помилка щодо рівня НРК, а саме: замість 8-го вказано 7-й рівень (інтегральна компетентність – відповідає рівню бакалавра 7 рівень НРК).
2. Рекомендується при перегляді і удосконаленні ОП у відповідності до потреб ринку праці врахувати досвід аналогічних закордонних ОП, а також тенденції розвитку галузевого ринку праці, а також регіональний контекст його функціонування.
3. Рекомендується удосконалити структурно-логічну схему ОП, яка не достатньо чітко показує і обґрунтовує взаємозв'язок деяких освітніх компонент програми. РНП дисциплін та заявлені в них результати навчання не завжди відповідність змісту. Відсутній кваліфікаційний екзамен.

За критерієм 2

1. Поважаємо автономію ЗВО щодо формування ОП, водночас звертаємо увагу, що включення до обов'язкових освітніх компонентів ОП навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі» в обсязі 3 ECTS є сумнівним щодо формування компетенцій здобувачів вищої освіти з фокусом на галузевий ринок праці та регіональний контекст. Рекомендуємо перенести відповідну дисципліну до освітніх компонентів вільного вибору, а за рахунок вивільненого часу передбачити викладання іншої, більш важливої для ОП, навчальної дисципліни (наприклад «Державне регулювання зайнятості» або «Державне управління ринком праці» тощо).
2. Рекомендується удосконалити ОП з прийняттям до уваги дескрипторів національної (галузевої) рамки кваліфікації.
3. Рекомендується удосконалити вибіркочову складову формування освітньої програми у частині розширення можливостей вибору та формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти, розширення організаційних можливостей вибору в межах всього ВЗО.
4. Рекомендується посилити ОП дисциплінами, які формують *soft skills*, комунікаційні навички. Для формування комунікаційних навичок рекомендується додати до вибіркового блоку дисципліни, що формують комунікативні компетенції іноземними мовами (іноземні мови, академічне письмо іноземними мовами, тощо).
5. Рекомендується висвітлювати на сайті актуальну інформацію щодо ОП, змісту окремих дисциплін. Відвідувач сайту профільної до ОП кафедри за посиланням «Публічне управління та адміністрування» не має можливості ознайомитись із змістом ОП та її обсягами. Вважаємо за доцільне передбачити функціонування додаткових курсів та факультативів, а також роботу профільних до змісту ОП гуртків

За критерієм 3

1. Рекомендується покращити навігацію на сайті ЗВО. На сайті кафедри за посиланням «Публічне управління та адміністрування» відсутня інформація щодо правил прийому на відповідну ОП (перелік необхідних документів; іспити та коефіцієнти для обрахування конкурсного балу). Водночас така інформація розміщена у вкладці “Вступнику”. Наявність додаткових перехресних гіпер-посилань додасть легкості у пошуку інформації на сайті.

2. Потребує на актуалізацію питання визнання Уманським НУС документів про освіту, наукові ступені та вчені звання здобуті в іноземних установах, в частині визнання наукових ступенів та вчених звань, оскільки експертна група вказала на острах НПП визнавати результати навчання інших ЗВО.

За критерієм 4

1. Рекомендовано оновити зміст і методи викладання навчальних дисциплін з урахуванням найновіших практик галузі з урахуванням освітніх потреб та очікуваних результатів навчання від здобувачів вищої освіти, особливо заочної форми, які є практиками галузі; переглянути списки рекомендованої літератури здобувачам вищої освіти в межах ОК у напрямі сучасних наукових статей та закордонних джерел. Рекомендовано оновити зміст і методи викладання навчальних дисциплін з урахуванням найновіших практик галузі з урахуванням освітніх потреб та очікуваних результатів навчання від здобувачів вищої освіти, особливо заочної форми, які є практиками галузі; переглянути списки рекомендованої літератури здобувачам вищої освіти в межах ОК у напрямі сучасних наукових статей та закордонних джерел.

2. Рекомендується впроваджувати інтернаціоналізацію в ОП. Зокрема посилити рівень міжнародної роботи кафедри, наприклад за напрямом пошуку партнерів у межах Європейського простору вищої освіти (профільні кафедри зарубіжних ЗВО; міжнародні / наукові / громадські організації тощо). Організація співпраці з зарубіжними партнерами дозволить науково-педагогічним працівникам відповідної кафедри скорегувати зміст ОП відповідно до світових тенденцій розвитку галузі та підвищити рівень інтернаціоналізації вищої освіти (наприклад, за рахунок залучення викладачів та студентів зарубіжних ЗВО до участі у реалізації ОП), а здобувачам вищої освіти – отримати можливість навчання / стажування за межами України.

За критерієм 5

1. Рекомендується розробити правила та норми, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів, та внести їх до відповідних положень.

2. Пропонуємо передбачити можливість проведення поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з використанням методу тестування (бажано за допомогою відповідних технічних засобів та програмного забезпечення до них).

3. Бажано передбачити заходи з популяризації принципу академічної доброчесності, наприклад за рахунок включення до ОП таких освітніх компонентів (навчальних дисциплін), метою реалізації яких є підвищення рівня академічної культури та доброчесності здобувачів вищої освіти в організації наукових пошуків та презентації їх результатів. Крім того, слід передбачити можливість автоматизованої перевірки робіт здобувачів вищої освіти за допомогою визнаного програмного забезпечення (наприклад, на ресурсі відділу моніторингу якості вищої освіти запропонувати послугу з автоматичної перевірки робіт з наданням електронного сертифікату про результати перевірки на плагіат. Отримання такого сертифікату повинно стати обов'язковою нормою для допуску здобувача вищої освіти до захисту кваліфікаційної роботи).

За критерієм 6

1. Рекомендується розвивати потенціал викладачів, що працюють на ОП, зокрема залучити до реалізації ОП тих осіб, які мають науковий ступінь та кваліфікацію за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування. Рекомендується залучити до викладання на ОП другого (магістерського) рівня науково-педагогічних працівників кафедри, сфера наукових інтересів яких лежить у галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування, і які мають відповідні наукові праці. Наразі фокусом наукової уваги 89% НПП, які залучені до реалізації ОП, є суто економіка сільського господарства, про що зазначено у звіті експертної групи та сайті кафедри публічного управління та адміністрування. Вважаємо за доцільне відобразити на сайті ЗВО інформацію про закріплення викладачів за навчальними дисциплінами ОП.

2. Положення про порядок проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад потребує на уточнення за такими напрямками: п. 2.5.3. порушує принцип конкурентності при доборі осіб для реалізації ОП (відповідно до Положення переваги мають штатні працівники ЗВО); п. 2.11 не передбачає вимогу до здобувачів вакансії щодо відповідності їх академічної та професійної кваліфікації змісту ОП; вимога щодо переліку документів які подаються здобувачем вакансії (п. 3.2) унеможливорює укладання трудової угоди (підписання контракту) з: громадянами інших країн; особами які на час подання документів не працюють; вимога щодо часу перебування на посаді завідувача кафедри у вигляді «Керівництво кафедрою здійснює завідувач кафедри, який не може перебувати на цій посаді, як два строки» має невдале формулювання (п. 6 ст. 35 Закону України «Про вищу освіту» встановлює норму «керівництво кафедрою здійснює завідувач (начальник) кафедри, який не може перебувати на посаді *більш* як два строки»); незрозуміла процедура завершення конкурсу за тієї умови якщо у таємному голосуванні, наприклад під час схвалення кандидатури на посаду професора / доцента, бере участь менше 2/3 від спис очного складу кафедри тощо. Пропонуємо передбачити серед норм «Положення про порядок проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників Уманського національного університету садівництва» вимогу щодо спроможності кандидата забезпечити досягнення цілі ОП.

3. Рекомендується розглянути можливість залучення роботодавців до виконання кафедральних наукових проектів. Рекомендуємо розглянути можливість запровадження практики підвищення кваліфікації (стажування) викладачів кафедри в органах публічного управління

За критерієм 7

1. Вважаємо за необхідне забезпечити бібліотеку достатньою кількістю комп'ютерів, а також вжити заходів з оновлення бібліотечного фонду, перш за все за рахунок фахових видань з державного управління.

2. Рекомендується ЗВО передбачити заходи щодо створення інклюзивного освітнього середовища для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

3. Рекомендовано розробити за запровадити норми, що врегулюють процедуру звернення здобувачів вищої освіти щодо фактів корупції, зокрема забезпечать захист студентів-викривачів.

4. У звіті експертної групи зазначено, що на ОП поширеною загальною практикою для студенток з дітьми є перехід на заочну форму навчання. Водночас не зрозуміло, чи освітнє середовище є дружнім для цієї категорії здобувачок освіти, і чи є можливості навчання для них на денній формі.

За критерієм 8

1. Рекомендуємо розглянути можливість створення системи електронного опитування студентів щодо якості забезпечення ЗВО освітньої діяльності та якості вищої освіти.

Експерти зазначили той факт, що «під якістю освітнього процесу в ЗВО розуміють забезпечення реалізації стратегії та місії ЗВО, системи рейтингування здобувачів та науково-педагогічних працівників, культуру академічної доброчесності, системи управління ЗВО, професійний розвиток кадрів, контроль за успішністю здобувачів тощо» (критерій 8, п.7).

2. Керівництву ЗВО під час планування заходів з розвитку (вдосконалення) системи внутрішнього забезпечення якості слід звернути увагу, що відповідно до норм п.24 статті 1 За України «Про вищу освіту» під якістю освітньої діяльності розуміється «рівень організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань». Вважаємо за неприпустиме змінювати акцент з «відповідності стандартам вищої освіти» (норма Закону «Про вищу освіту») на «забезпечення реалізації стратегії та місії ЗВО» (норма яка визначена експертами на рівні домінуючої у ЗВО).

3. Рекомендується налагодити механізми збирання та аналізу інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми з метою покращення та актуалізації ОП.

4. Рекомендується посилити науково-дослідницький потенціал ОП та активніше залучати здобувачів вищої освіти до проведення наукових досліджень.

За критерієм 9

1. Вважаємо за доцільне збільшити обсяги подання інформації на сторінці тієї частини електронного ресурсу, яка присвячена ОП, наприклад за такими напрямками: наявність повної версії ОП з визначеними освітніми компонентами; персоналізація науково-педагогічних працівників задіяних до реалізації ОП; інформація про випускників ОП та їх контактна інформація (за згодою) тощо.

2. Слід забезпечити дотримання вимоги щодо обов'язковості оприлюднення проектів ОП на сайті ЗВО

5. Підсумки

Виходячи із викладеного, галузева експертна рада рекомендує Національному агентству прийняти рішення про:

◇ акредитацію ОП з визначенням «зразкова»

◇ акредитацію ОП

◇ умовну (відкладену) акредитацію ОП

про подання Національному агентству обґрунтованої пропозиції щодо призначення повторної акредитаційної експертизи

◇ відмову в акредитації ОП

Відповідальний за підготовку висновку GER, член GER

В.М. Мороз

Голова GER

Н.Д. Чала

